

տակ խաղաղութեան յո գիմեալ եր-
թաս . հայր հայրենեաց , և ուր տա-
րագիր մեկնեսցիս . “այր այդպիսի ծը-
նեալ ի փրկել զհայրենիս տարաշխար-
հիկ մեռանիցի . բարերարին հայրե-
նեաց զլասցի հողն գերեզմանի . . . Եւ
րանի տամ ես վայրացն որ ընդունին
զնա . . . հէգ և թշուառական է քաղաք
որ զնա ի բաց վարէ , , Եւ , որդիք
Եւրամեանք , անկենդանք ինձ թուէիք
և մեռեալք , և ահա տեսանեմ զի դեռ
ևս շունչ գոյ ի ձեզ , դեռ ևս խարուկէ
զսիրտս ձեր բոցն ատելութեան և միմը
ռեալ նախանձու . դեռ ևս տեսանեմ
զձեզ զի զընդունայնութեան զհետ եր-
թայք , որով երբեմն յանէծս ցաւագինս
և ի մշտագիշեր արտասուս զձեր բա-
րեխնամ հարսն յորդորեցէք , որք ըզ-
թարգմանիչն երանաշնորհս թափա-
ռական ընդ օտար աստեղքք նժդեհա-
ցուցէք , որ կոյր և մոլորեալ զՆիքո-
րիոս դանդաչեցէք զանմարմին հրեշ-
տակն . որով տապաստ յերկիր զարքու-
նականն արկէք զաւազան , արկանէիք
իմն և զքահանայութեանն եթէ թո-
ղեալ էր ձեզ Եստուծոյ . և արդ հիմ
փախստական զիմ հայրն տանիք . ալիք
փրփրացեալք , ահ , գէթ դուք գթու-
թեամբ ակնարկեսցիք ի հայրենին աշ-
խարհ . հողմունք մի ցողագին շնչիցէք
զի մի Երկրթար ի մէնջ հեռասցի .
մեք անգէտք և անտեղեակք մերոյ բա-
րելաութեան , դուք զմեզ կշտամբե-
ցէք . . . Եւ յիսկ ինձ , սրացան մկանունքն ,
շնչեցին հողմք , առին տարան զԵրկր-
թար , յափշտակեցաւ ի մէնջ արդարն ,
զի զուր զհետ նորա ձայն արկեալ գոչի-
ցեմ :

(ԱՒԱՐՏՆ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅՍ)

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆ

Եւր Գրնո-աժ Գրնո-աժն ի :

Եւ տարուան ապրիլ ամսոյն վերջերը
Օսրուց գետին յատակը փորելու ատեն,
որն որ Կալիցիայի Բոտոլիայն Բու-
սաց Բոտոլիայէն կը բաժնէ , խիստ հե-
տաքրքրական բան մը գտնուեր է : Եւ
գետիս ան մասին մէջէն , որ Եւրոպո-
լի գեղին անմիջապէս վարերը կ'իյնայ ,
քարէ վիթխարի արձան մը ելեր է ,
զորն որ անմիջապէս գետէն դուրս հանե-
րն : Եւ արձանիս բարձրութիւնն է
վեց մեղր , և չորս գլուխ ունի , որոնք
ծոծրակէն իրարու հետ կպած են . և
ինչպէս որ հնագէտներուն կ'երեւայ՝
Սվանդովիդի արձանը պիտի ըլլայ , որ
Սլաւեան հին ժողովրդոց մեծ կուռ-
քերէն մէկն էր : Եւ թէպէտ գրեթէ
հազար տարիի մօտ ջրին մէջ մնացեր է ,
բայց ի վերայ այս արձանային ամենակն
մնաս մը կրած չէ : Եւ իսկ թէ կուռ-
սուած կ'երեւնան իրեն ձեռքի աղեղը
և եղջիւրը , որոնց առջինը պէտք էր որ
աջ ձեռքը բռնած ըլլար , իսկ երկրորդը
ձախ ձեռքը :

Եւ չորս անմորուս գլուխներուն
ալ մնալը գանգուր է ու երկայն խոպո-
պիկներով , ինչուան իրենց երեսին վրայ
կ'իջնայ : Բանուածքը շատ աղւոր է ,
և ըստ բաւականին դուրս կը ցատքեցը-
նէ երկտասարդական անվախ կտրձու-
թիւն մը , որ այն չաստուծոյն յատուկ
բնաւորութիւնն էր : Սվանդովիդ հին
Սլաւներուն պատգամատուն էր : Պա-
տերազմ մը սկսելէն կամ հարկաւոր
բանի մը ձեռք զարնելէն առաջ՝ իրեն
խորհուրդ կը հարցընէին , ու անոր ի
պատիւ ճերմակ գեղեցիկ մատակա-
խազ ձի մը իրեն կը նուիրէին : Պատգա-
մը չհարցուցած՝ նախ իրեն ընծայուած
ձին դէպ ի նպատակ մը կը վազցընէին .
թէ որ ձին նպատակին աջ ոտքովը

Հասնէր՝ բարի գուշակութիւն կը սեպէին։ Ընդհակառակն թէ որ ձախոտքովը կոխէր՝ գէշ ու ձախող կը սեպէին։

Սվանդովիդ հուշակաւոր մեհեան մը ունէր Պալդիկ ծովուն մէջի եղած Ռուկէն կղզւոյն հիւսիսային կողմերը, ուր որ ամէն տեղէ ուխտի կու գային և իրեն մեծագին ընծաներ կը նուիրէին, և երբեմն իրեն սեղաններուն վրայ գերիներ ալ ողջակէզ կ'ընէին։ Այս ամենահարուստ մեհեանը Տանիմարբայի Սալդէմիր Ա. թագաւորը հիմնադրած էր կործանեց 1168¹ Ռուկէնը առնելէն վերջը։

Սվանդովիդ չաստուածոյն աս արձանը միայն կը ձանդուի, որն որ Ռոթոյքի կոմսը, որովհետեւ իրեն կ'իյնար աս արձանը՝ իր կալուածներուն մէջ գրտնուած ըլլալուն, Վրաքովիայի համալսարանին ընծայեց, և Սլաւեան հնութեանց թանգարանին մէջ դրուեցաւ։

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՐ

Եթէ ես ամպ էի
Սահեւով ընդ այեր,
Երբեք ոչ յուզէի
Սըրբրկաւ ըզծովեր։
Եթէ վայր դաւարի
Օերթ սիրուն ուլասիս,
Ողկորն բարի
Վայր հանգչել 'ի ծոցիս։
Եթէ տունկ սաղարթուն,
Յաւոց դեղ և գարման,
Լուռակին գալարուն
Լինէի ապաստան։
Եւ եղնիկ ծարաւի
Ի նետից կարեւեր
Լնդ յիմումս ըստուերի
Սազդուրեալ ճողոպրէր։
Թէ վարդից գարնայնոյ
Հունձս առատ ունէի,
Սեղուակին սիրայնոյ
Օայն յաւար մատնէի։

Եւ ըզգօն մրտերմին
Սազմէի դիւր շաւիղ,
Եւ պըսակ քերթողին
Չիթենոյ շառաւիղ։
Թէ խաղող և հատիկ
Լնայնոյն էր առ իս,
Լսէի ցաղքատիկ,
Լն ըզհացս ու զգինիս։
Թէ ձըմեռն էի ցուրտ,
Ո՛հ տէր, զի գործէի։
Լն աղքատ ժողովուրդ
Փայտ և հուր բաշխէի։
Եթէ քաղցր էի յոյս,
Ճեպէի առ թըշուառս
Ընձեռել աստ խրախոյս
Եւ զանտի պատմել փառս։
Եւ ես հէք եմ մանուկ
Եւ չունիմ ինչ բարի
Լայց սըրտիս արտասուք
Յօղ ցաւոյ աշխարհի։

ԵԴՄՈՆՏ ՄԱՄՊՐԷ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ Դ.

Պահոյ՝ Լրաց։

ԲԵՐԲԵՐՈՒՆ աժէքը երբոր ստըկի վրայ աւնուի գին կ'ըսուի։ Եստ ինքեան ստակը ուրիշ ապրանքներէն աւելի իրաւունք մը չունի բերքերուն աժէքը կը տրելու։ և միայն ծանրագին մետաղներուն մէկ քանի յատկութեանցը համար է որ մարդիկ ստըկի կը վերածեն բերքերը, անոնց աժէքին չափը իմանալու համար։ Տնտեսականք կ'ըսեն թէ երկու կերպ կայ կարելի ճշգրութեամբ բերքերուն գիները իմանալու։ մէյմը ընծայման՝ պահանջի¹ օրէնքը, մէյմըն ալ հասարակ կամ բերրի ծախքը²։

Ընծայումն ըսելով կ'իմացուին ան

1 Գ.շ. Le prix.

2 Գ.շ. L'offre et la demande.

3 Գ.շ. Frais de production.